

pleister op de 21ste eeuw

We zijn wreed goed bezig!

Centraal in het plaatje staan natuurlijk onze programmatoren, van hen hangt uiteraard alles af. Zij zijn de zogenaamde 'neuzen' uit het veld en de smaakmakers. Het zijn zij die uiteindelijk de touwtjes in handen hebben. Zij weten wat het publiek, dan wel hún publiek lust en zijn terecht van mening dat een volle zaal de ambiance van een voorstelling en dus uiteindelijk ook het artistieke resultaat ten goede komt. Met dit engagement tegenover het publiek zijn zij het die het kaf van het koren weten te scheiden, zij beslissen ook wat voor hun publiek inhoudelijk kan of eventueel niet kan. Sommige kunstenaars passen in hun *profiel*, andere passen iets minder of niet in hun *profiel*. En, het ene *profiel* werpt al wat meer slagschaduw dan het andere: de theatermaker die vanzelf volk trekt, vindt vanzelfsprekend wat makkelijker toegang dan de anderen.

De grootste en meest spraakmakende programmatoren zijn onze culturele wereldreizigers. Diegenen voor wie de Belangrijke Buitenlandse Festivals hoogdagen zijn, diegenen die aan de hand van hun buitenlandse 'contacten' en natuurlijk ook op de websites van internationale kunsttijdschriften en internationaal gereputeerde podiumkunstenorganisaties aan de weet komen welk theaterlijk *hot news* er – bij wijze van spreken – in New York rondgaat en waar men in L.A. dan wel voor oploopt. Zij wegen, afhankelijk van de berichten, af of het, wie weet misschien, toch eens niet interessant zou kunnen zijn om eens tot daar te gaan om te zien of het Belgische publiek klaar is om dergelijke wereldkunst te aanschouwen.

Zoals u zelf kan zien, ook met dit professionele kunstensegment gaat alles goed. Onze programmatoren zijn duidelijk op een groot domein actief, ze zijn intussen vaak hoger en specifiek voor hun taak opgeleid en bijgevolg erg bekwaam én, niet onbelangrijk: hun aantal groeit - baronnen naast kleine ondernemers, elk naar eigen nering en stijl, zoals in de echte wereld. Allemaal samen vormen ze één grote gemeenschap. Ze zijn in de loop der jaren – deels door de inhoudelijke consensus die vandaag gelukkig heerst – steeds meer op elkaar gaan lijken. Ze hebben nu ook één gezamenlijke missie: een groot publiek gelukkig maken met kunst die voor veel verschillende mensen toegankelijk is en waar de pers zo goed en zoveel mogelijk over schrijft, want het ene brengt nogal eens het andere teweeg.

En de cultuurconsument, voor wie dacht dat ik hem vergeten was, moet ook niet klagen. Hij wordt héél goed verzorgd en zelfs in het theater verzekeren we hem op subtiele wijze dat hij belangrijk is, dat we het eigenlijk allemaal voor hém doen. Hij kan desgewenst het maandblad, krantje of zelfs magazine van zijn favoriete culturele instelling in de bus krijgen, hij kan de betaalde of gesponsorde advertenties in de dag- en weekbladen op zich laten inwerken, als hij naar het theater gaat, worden hem talloze flyers van gelijkaardige initiatieven in de handen gestopt en vechten affiches die hem nogmaals herinneren aan deze of gene voorstelling om zijn aandacht. Om de trouwste klanten tijdig te binden en vooraf te impo-

neren zijn er de schone dikke jaarboeken. Die van onze meest gereputeerde en grootste cultuurhuizen zijn overigens echte pareltjes van grafische en fotografische kunst, zo indrukwekkend mooi zelfs dat ze in sommige gevallen dreigen de kwaliteit van de voorstelling die ze aankondigen te overstijgen. Eén schoonheidsfoutje echter: wegens timingproblemen klopt de vermeende inhoud van de te maken voorstelling vaak niet meer met de uiteindelijke productie, maar dat is al bij al ook niet zó belangrijk, de begeleidende teksten moeten voor alles 'wervend' zijn en de foto's 'tot de verbeelding spreken'.

Laat ik het publiek dus vooral niet horen klagen: het theater en de podiumkunsten in het algemeen bloeien als nooit tevoren, het aanbod is enorm, het aanbod is divers, het aanbod is kwalitatief hoogstaand, de kaartjes zijn middels overheidssubsidies spotgoedkoop en het publiek wordt vooraf professioneel geïnformeerd! Wie nog steeds niet houdt van wat men nog altijd als avant-garde bestempelt en zweert bij meer traditionele formules, kan als vanouds Peter Pan over het podium zien zweven. Wie zoals wij allen druk bezig is en over weinig vrije tijd beschikt en alle kunstvormen inééns wil absorberen kan terecht in een van de grote, enigszins gedisneyficeerde artistieke *megafestaties* waar hij in een tijdspanne die nodig zou zijn om zeg maar alle culturele krantenbijdragen en katernen van die week te moeten doornemen, multidisciplinair bij de tijd kan blijven! Zijn we dan niet goed bezig? We zijn zelfs wreed goed bezig! Ook cultureel leven wij in een democratische welvaartstaat, er is namelijk van alles en wel voor iedereen.

Arbeit macht frei, Freiheit macht blei!

Ook de minister van Cultuur is blijkbaar die mening toegedaan. De theaters en kunstencentra waren alvast tevreden met de forse subsidieverhoging die hij tegen alle ongelof in uit de brand kon slepen. Uiteraard staan daar een aantal kleine tegenprestaties tegenover, zeg maar de aan de actualiteit van de dag aangepaste voorwaarden. (In het échte leven evolueren de dingen namelijk niet zo voorspoedig als in het culturele leven.) In een notendop: men moet zich opnieuw bezinnen over de maatschappelijke relevantie van de actuele kunst, over de democratisering van het metier, er moet meer volk in de theaterzaal, de ivoren torens moeten worden opgeblazen, kortom de elitaire kunsten moeten hun bestaansrecht maar eens opnieuw bewijzen en maatschappelijke aansluiting zoeken. Ene Marino Keulen, VLD-cultuurspecialist, voegt daar prompt resultaatsverbintenis voor de cultuursector aan toe. In het noorden vindt de Nederlandse staatssecretaris van Cultuur Rik van der Ploeg dat kwaliteit pas kan blijken uit een confrontatie met 'breed samengestelde publieksgroepen'. De *happy few* kunnen zich vanaf nu maar beter bij hun moeilijke boeken houden. De minister heeft in één klap ons sinds jaren aanslepend, collectief zingevingsprobleem gedetecteerd én bij de wortel aangepakt. Opperuimd staat netjes. En nu aan 't werk!